

ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

EFFECTIVENESS OF PUBLIC WELFARE MANAGEMENT OF THE SANGHA
IN BAN KHWAO DISTRICT, CHAIYAPHUM PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์สมชาย สมจิตโต¹, พระมหาธงชัย สุนทรจาวโร² และ พระครูบรรพตภาวนาวีธาน³
Phrakhrusangkharak Somchai Samacitto¹, Phramaha Thongchai Sundarācāro², and
Phrakrubanpotpavanavithan³

(Received: April 24, 2026; Revised: August 16, 2026; Accepted: August 27, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ และ (3) นำเสนอประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.862 จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 155 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$)

2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสงเคราะห์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.901^{**}$)

3) แนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการผลิต สำนวญความต้องการของประชาชน พัฒนาศักยภาพพระสงฆ์และนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ ด้านประสิทธิภาพ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ประสานงานกับภาคีเครือข่าย มีความโปร่งใส พร้อมตัวชี้วัดและการประเมินผล ด้านความพึงพอใจ การดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชน ด้านการปรับเปลี่ยน มีการปรับทัศนคติและวิธีดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยบูรณาการหลักธรรมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ด้านการพัฒนา พบว่า มีการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของพระสงฆ์ให้ทำงานอย่างเป็นระบบโปร่งใส ยกระดับคุณภาพงานสาธารณสงเคราะห์

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการ, สาธารณสงเคราะห์

¹⁻³ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Corresponding author, e-mail: 6706204115@mcu.ac.th Tel. 0634939422

Abstract

This research aims to (1) study the level, (2) study the relationship, and (3) study guidelines for promoting the effectiveness of public welfare management by the monastic community in Ban Khwa District, Chaiyaphum Province. The research employs a mixed-methods approach, combining quantitative research using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.862 from a sample of 155 monks. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. Qualitative research involved interviews with 9 key informants, summarized in narrative form. The research findings revealed that:

1) The overall effectiveness of public welfare management by the monastic community in Ban Khwa District, Chaiyaphum Province, was high ($\bar{X}=4.27$).

2) The overall relationship between public welfare management and its effectiveness by the monastic community in Ban Khwa District, Chaiyaphum Province, showed a strong positive correlation ($r=0.901^{**}$).

3) Guidelines for promoting the effectiveness of public welfare management by the monastic community in Ban Khwa District, Chaiyaphum Province, were found to include: Production – surveying public needs, developing the potential of monks, and applying innovations; Efficiency – systematic management, coordination with network partners, transparency, and indicators and evaluation; Satisfaction – operations consistent with Buddhist precepts and responsive to public needs; Adaptation – adjusting attitudes and operational methods to align with changing social contexts by integrating Buddhist principles with modern management; and Development – developing the administrative potential of monks to work systematically and transparently, thereby improving the quality of public welfare work.

Keywords: Efficiency, Management, Public Welfare

บทนำ

พระสงฆ์ทรงไว้ซึ่งบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำทางสติปัญญาและศูนย์รวมจิตใจของสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่เชื่อมโยงความเชื่อถือและการร่วมแรงร่วมใจของประชาชนเข้าด้วยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์และคฤหัสถ์ตั้งอยู่บนหลักการพึ่งพาอาศัยกันตามพุทธบัญญัติ โดยชาวบ้านทำหน้าที่อุปถัมภ์บำรุงด้วยปัจจัยสี่ ขณะที่พระสงฆ์ทำหน้าที่ตอบแทนด้วยการแสดงธรรมเพื่อขัดเกลาศีลธรรม ห้ามมิให้กระทำความชั่ว และแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง บทบาทความเป็นผู้นำไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในทางธรรม แต่ยังครอบคลุมถึงการเป็นที่ปรึกษาในวิชาการต่าง ๆ เนื่องจากประชาชนมีความเชื่อมั่นในความบริสุทธิ์ ความเสียสละ และความรอบรู้อย่างลึกซึ้งของพระสงฆ์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เองที่ช่วยรักษาความศรัทธาให้มั่นคงและยั่งยืนสืบต่อกันมาตามประเพณีไทย โดยเฉพาะค่านิยมในการให้ข่วยที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์เข้าสู่อุปสมบทเพื่อศึกษาพระธรรมและเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ใหญ่ที่มีความอดทนและรับผิดชอบต่อส่วนรวม (กรมการศาสนา, 2542)

ในปัจจุบันพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทโดดเด่นในด้านการพัฒนาสังคมและการสาธารณสุขสงเคราะห์ โดยเฉพาะในเขตชนบทที่ความร่วมมือของพระสงฆ์เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน กิจกรรมเหล่านี้รวมถึงการให้การศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การสนับสนุนด้านสาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างทักษะในการพึ่งพาตนเองแก่ชาวบ้าน นอกจากนี้พระสงฆ์ยังเป็นผู้ดำเนินการสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนนหรือระบบประปาหมู่บ้าน และการจัดตั้งกองทุนออมทรัพย์เพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ โดยการอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นนี้ดำเนินไปภายใต้กรอบของพระธรรมวินัยอย่างเหมาะสม การที่พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในงานสาธารณประโยชน์อย่างกว้างขวาง จึงไม่เพียงแต่ช่วยบรรเทาทุกข์ทางกายและสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างรากฐานทางจริยธรรมที่เข้มแข็ง ทำให้สังคมไทยดำเนินไปได้อย่างมีสันติสุขและมีความมั่นคงทางจิตใจสืบไป (สำนักงานเจ้าคณะภาค 16, 2547)

ในปัจจุบันสถาบันพระพุทธศาสนามีวัดและพระสงฆ์เป็นตัวแทนหลักในการสืบทอดและเผยแผ่ โดยมีมหาเถรสมาคมและพระสังฆาธิการเป็นผู้ดูแลบริหารจัดการคณะสงฆ์ให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อยสอดคล้องกับพระธรรมวินัย กฎหมาย และจารีตประเพณีไทย ภารกิจสำคัญของพระภิกษุครอบคลุมงาน 6 ด้าน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสุขสงเคราะห์ สำหรับคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง ผ่านการช่วยเหลือสังคมและชุมชนตามหลักธรรมคำสอนเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากของผู้ประสบภัยและผู้ยากไร้ จนเกิดความผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ลักษณะงานสาธารณสุขสงเคราะห์ที่ดำเนินการมี 4 ประการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์โดยตรง เช่น การอบรมวิชาชีพ การสนับสนุนส่งเสริมโครงการของรัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน การสร้างและบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ เช่น ถนน แหล่งน้ำ และสถานพยาบาล รวมถึงการเกื้อกูลประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ ความยากจน และความเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างทั่วถึง

กระบวนการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้าเป็นการบูรณาการทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วและมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นประสิทธิผลใน 5 ด้านสำคัญ คือ ผลผลิตจากการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ความพึงพอใจของพระสงฆ์และประชาชน การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อความยั่งยืน ปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จคือพระสังฆาธิการในฐานะผู้นำการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งต้องใช้วิสัยทัศน์และการตัดสินใจร่วมกับผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม การทำงานเชิงรุกที่อาศัยความรู้ความสามารถของพระสังฆาธิการร่วมกับความร่วมมือของชาวบ้านเขว้า จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การบริหารงานคณะสงฆ์ในด้านการสงเคราะห์ประชาชนสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมและสร้างประโยชน์สุขให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2540)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีสังกัดในคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จึงมีความสนใจสนใจศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสุขสงเคราะห์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ กับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อนำเสนอประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ จากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” มีประเด็นที่ได้นำเสนอไว้ดังนี้

พระธีรภัทร์ นาสีโล (นาคกลั่น) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45$, $S.D.=0.746$) บ

พระมหาภุชชิต กิตติธมโม (นาคกล่อม) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$, $S.D.=0.757$)

พระใบฎีกาสมคิด นาสีโล และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม พบว่าโดยภาพรวมพระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษา นักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

พระบุญเสริม จิรวทฒนเมธี และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้านสาธารณสุขของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้านสาธารณสุขของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม สังกัดคณะสงฆ์ พรรษา ระดับการศึกษาทางธรรม ระดับการศึกษาทางโลก และตำแหน่ง ทางคณะสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

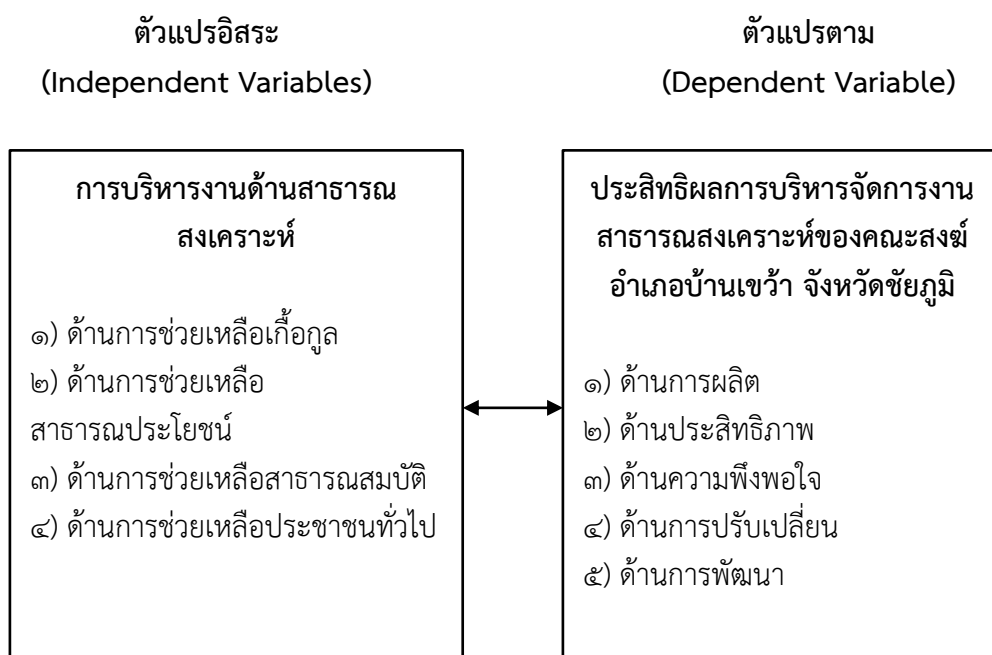
พระศรีสัจญาณมุนี (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสาธารณสุขของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิ ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการสาธารณสุขของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป 3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสุขของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นั้น คณะสงฆ์

เป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธาของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งสามารถนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

พระครูวิภัชธรรมวิสิฐ (วิรัช วิรัช) (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนยังไม่เพียงพอกับภาระงาน ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีกับหน่วยงานสาธารณสงเคราะห์ภายนอก ปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจมีจำนวนมากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ควรเพิ่มและสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งเสริมทักษะองค์ความรู้แก่ในการปฏิบัติงานด้านงานสาธารณสงเคราะห์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือกันทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (บวร) เพื่อสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยสามารถสรุปแผนภาพกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 253 รูป (สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านเขว้า, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้มาโดยการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 รูป

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” โดยแบบออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานด้านสาธารณสงเคราะห์ จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมเป็น 25 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

3. การกำหนดวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สิน พันธ์พิณิจ, 2557)

4.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -๑ หรือ +๑ แสดงถึงการมี

ความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.81 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.51 – 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.21 – 0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิดตามลำดับความสำคัญ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 9 รูปหรือคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

3.2 ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

3.3 นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ ทำการถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ จำแนกเป็นประเด็น แล้วเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4.2 วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4.3 สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ข้อที่ 2. และข้อที่ 3 ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

(n=155)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะ สงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการผลิต	4.29	0.55	มาก
2) ด้านประสิทธิภาพ	4.37	0.55	มาก
3) ด้านความพึงพอใจ	4.24	0.56	มาก
4) ด้านการปรับเปลี่ยน	4.23	0.55	มาก
5) ด้านการพัฒนา	4.22	0.57	มาก
โดยภาพรวม	4.27	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27, S.D.=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 2.

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนค่าตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(n=155)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (p)					โดย ภาพรวม
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	
X1	0.721**	0.611**	0.830**	0.871**	0.656**	0.827**
X2	0.646**	0.527**	0.798**	0.816**	0.634**	0.767**
X3	0.739**	0.651**	1.000**	0.814**	0.755**	0.889**
X4	0.782**	0.688**	0.814**	1.000**	0.741**	0.902**
โดยภาพรวม	0.769**	0.658**	0.917**	0.932**	0.741**	0.901**

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2 tailed)

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.901^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการผลิต จำลองความต้องการของประชาชน มีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนช่วยเพิ่มคุณภาพพร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์และนั้่นวัตรกรรมมาประยุกต์ใช้ ด้านประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ประสานงานกับภาคีเครือข่าย มีความโปร่งใส พร้อมตัวชี้วัดและการประเมินผล ทำให้งานสาธารณสงเคราะห์ดำเนินการบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ด้านความพึงพอใจ มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชน ช่วยสร้างศรัทธาและความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน มีการปรับทัศนคติและวิธีดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยบูรณาการหลักธรรมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ใช้ข้อมูล การประเมินผล และตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านการพัฒนา พบว่า มีการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของพระสงฆ์ให้ทำงานอย่างเป็นระบบโปร่งใส ยกระดับคุณภาพงานสาธารณสงเคราะห์ให้ตอบสนองประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพ : องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพสามารถอธิบายเกี่ยวกับ “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เป็นกระบวนการที่บูรณาการทั้งมิติทางหลักธรรมและหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยการช่วยเหลือเกื้อกูลมุ่งเน้นการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อนด้วยหลักเมตตา กรุณา และความเอื้ออาทร การช่วยเหลือสาธารณประโยชน์และสาธารณสมบัติสะท้อนบทบาทของคณะสงฆ์ในการดูแลและพัฒนาทรัพยากรร่วมของชุมชน ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนการช่วยเหลือประชาชนทั่วไปเป็นการขยายขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมปัญหาสังคมในหลากหลายมิติ เมื่อพิจารณาประสิทธิผลการบริหารจัดการ พบว่า ด้านการผลิตเน้นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน ด้านประสิทธิภาพให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านความพึงพอใจสะท้อนความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน ด้านการปรับเปลี่ยนมุ่งการเรียนรู้และพัฒนา

รูปแบบการทำงานอย่างยืดหยุ่น และด้านการพัฒนามุ่งเสริมสร้างศักยภาพพระสงฆ์ ระบบงาน และความยั่งยืนของชุมชน

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27, S.D.=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธีรภัทร์ นาสีโล (นาคกลั่น)** (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45, S.D.=0.746$) บ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหากฤษณิชัย กิตติธมโม (นาคกล่อม)** (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12, S.D.=0.757$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานสาธารณสงเคราะห์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับมาก ($r=0.901^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระใบฎีกาสมคิด นาสีโล และคณะ** (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม พบว่าโดยภาพรวมพระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระบุญเสริม จิรวทฺถนเมธี และคณะ** (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม สังกัดคณะสงฆ์ พรรษา ระดับการศึกษาทางธรรม ระดับการศึกษาทางโลก และตำแหน่ง ทางคณะสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

3. แนวทางการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการผลิต สรรวจความต้องการของประชาชน มีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนช่วยเพิ่มคุณภาพพร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์และนั้่นวัตรกรรมมาประยุกต์ใช้ ด้านประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ประสานงานกับภาคีเครือข่าย มีความโปร่งใส พร้อมตัวชี้วัดและการประเมินผล ทำให้งานสาธารณสงเคราะห์ดำเนินการบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ด้านความพึงพอใจ มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชน ช่วยสร้างศรัทธาและความพึงพอใจ ด้านการปรับเปลี่ยน มีการปรับทัศนคติและวิธีดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยบูรณาการหลักธรรมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ใช้ข้อมูล การประเมินผล และตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านการพัฒนา พบว่า มีการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของพระสงฆ์ให้ทำงานอย่างเป็นระบบโปร่งใส ยกกระดับคุณภาพงานสาธารณสงเคราะห์ให้ตอบสนองประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระศรีสัจญาณมุนี** (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสาธารณสงเคราะห์ของคณะ

สงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อื่นเป็นสาธารณสมบัติ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป 3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นั้น คณะสงฆ์เป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธาของประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งสามารถนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวิภัชธรรมวิสิฐ (วิรัช วิรโช) (2567) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 3) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ และชุมชนยังไม่เพียงพอกับการะงาน ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีกับหน่วยงานสาธารณสุขภายนอก ปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจมีจำนวนมาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในเทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ควรเพิ่มและสรรหาคะบุคลากร พร้อมทั้งเสริมทักษะองค์ความรู้แก่ในการปฏิบัติงานด้านงานสาธารณสุขสงเคราะห์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือกันทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (บวร) เพื่อสร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อื่น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อื่น
3. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2542). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระครูวิภัชธรรมวิสิฐ (วิรัช วิรโช). (2567). เทคนิคการจัดการงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดติบอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. *วารสารบรรณการศึกษามนุษยสังคมศาสตร์*, 5(2), 343-356.
- พระธีรภัทร์ นาสีโล (นาคกลั่น). (2563). *การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระบุญเสริม จีรวุฒนเมธี และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้านสาธารณสุขของพระสงฆ์ในการปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดขอนแก่น. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 1317-1326.
- พระใบฎีกาสมคิด นาสีโล และคณะ. (2561). บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 246-255.
- พระมหาภุชชิต กิตติธมโม (นาคกล่อม). (2564). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานสาธารณสุขของคณะสงฆ์อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศรีสัจญาณมุนี. (2566). การสาธารณสุขของคณะสงฆ์จังหวัดชัยภูมิต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 8(1), 328-340.
- สำนักงานเจ้าคณะภาค 16. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานคณะสงฆ์*. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเจ้าคณะภาค 16.
- สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านเขว้า. (2568). *สถิติข้อมูลพระสงฆ์ประจำปี*. ชัยภูมิ: สำนักงานเลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านเขว้า. แหล่งที่มา: <http://www.lecture.cs.buu.ac.th>
- สิน พันธุ์พินิจ. (2557). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Aoyama Gakuin University.